

HUISVESTING VLEERMUIZEN OP HISTORISCHE PLEK IN KETLIKER SKAR

Ze steken hoog boven het maaiveld uit. De drie langgerekte vleermuisonderkomens in het Ketliker Skar. Ze herinneren aan de belangrijke wapendroppingen in dit prachtige natuurgebied tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Tekst: Henk Dilling, foto's: Dico de Klein

In 2020 viert ons land 75 jaar vrijheid. Voor It Fryske Gea is dit aanleiding de oorlogsverhalen in haar natuurgebieden te verzamelen en zichtbaar te maken. De neergestorte Lancaster in De Alde Feanen is daarvan een voorbeeld. Maar er zijn veel meer locaties die herinneringen oproepen aan de bezetting, bijvoorbeeld het Ketliker Skar.

Jachtslot

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was het gebied in bezit van de familie Van Bieruma Oosting die op het landgoed Oranjewoud woonde. De familie benutte het bos voor de jacht en de houtproductie. Enkele boeren beheerden de weilanden en het naastgelegen heideterrein. Het monumentale jachtslot, dat in het bos staat, diende als uitvalsbasis voor de jachtpartijen.

Hetzelfde slot werd in de oorlogsjaren gebruikt door het verzet. Er werden onderduikers ondergebracht en er stond een radio. "Het Friese verzet had deze plek ook uitgezocht voor wapendroppingen," vertelt medewerkster cultuurhistorie en erfgoed van het Fryske Gea, Stefien Smeding. "Er vonden drie succesvolle wapendroppingen plaats. Daarbij zijn met parachutes tweeënzeventig wapencontainers en zes manden met proviand gedropt. Dat is bijzonder, want niet iedere wapendropping in Fryslân was even succesvol. Het waren gevaarlijke, spannende en noodzakelijk operaties, uitgevoerd in het holst van de nacht. Het verzet had dringend wapens nodig voor de bevrijding van Fryslân. Vijfenzeventig jaar later hebben we het verhaal van het droppingsveld zichtbaar gemaakt in het landschap."

Oorlog en ecologie

Gezocht is naar een symbool dat past bij de historische plek, bij de beleving van de nacht en bij de kwetsbaarheid van de mens die zijn leven waagt voor de vrijheid. Dat symbool werd de vleermuis. Stefien vertelt waarom: "Vleermuizen vliegen 's nachts uit om voedsel te zoeken. Overdag zoeken ze een beschutte plek om te rusten. Dat doen ze vaak in groepen en dat maakt ze kwetsbaar. Eigenschappen en gedragingen die passen

bij de activiteiten van de mensen die betrokken waren bij de wapendroppingen." Architect Nynke Rixt Jukema maakte een ontwerp dat genoemd verhaal symboliseert én ecologisch van belang is. In het weiland, waar het verzet destijds in afwachting uren naar de hemel tuurde, zijn drie droppingskokers geplaatst. Met in elke koker een vleermuisonderkomen. De kokers staan ruim drieënhalve meter boven het maaiveld op een paal. Voor vleermuizen de geschikte hoogte om in te vliegen.

Klimaatzones

Elke vleermuis koker bevat verschillende kamers, met verschillende 'klimaatzones' (buiten-, midden- en binnenschil), waartussen ze heen en weer kunnen bewegen. Afhankelijk van de temperatuur en het jaargetijde zoeken ze de ideale schil op. In het Ketliker Skar gesignaleerde vleermuissoorten zijn de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger, de meervleermuis en de rosse vleermuis.

Stefien tot slot: "Op zaterdag 23 november was het precies 75 jaar geleden dat de laatste succesvolle dropping plaatsvond. Met een kleine ceremonie hebben we de vleermuisonderkomens en het verhaal van de wapendroppingen aan het publiek gepresenteerd. Een mooie ode aan het verleden en de natuur."

